

Normal 0

false false false EL X-NONE X-NONE

MicrosoftInternetExplorer4

Ανάμεσα στο Κράτος και στην αγορά έχει αρχίσει να αναπτύσσεται σε πολλές προηγμένες αλλά και σε αναπτυσσόμενες οικονομίες ένας τρίτος τομέας, ο επονομαζόμενος τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας. Το παρόν νομοσχέδιο έρχεται να εισαγάγει μια καινοτόμο παράμετρο...στις σχέσεις Κράτους-κοινωνίας-ιδιωτικού τομέα και στην Ελλάδα: αυτόν της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.

Η έννοια της Κοινωνικής Οικονομίας αναφέρεται στο σύνολο των οικονομικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναλαμβάνονται από νομικά πρόσωπα, όπως κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις, ΜΚΟ, ιδρύματα κ.ά., με στόχο το συλλογικό οικονομικό και κοινωνικό συμφέρον αλλά και τη διασφάλιση του συλλογικού συμφέροντος των ίδιων των μελών των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, ΜΚΟ κλπ.

Η εφαρμογή της Κοινωνικής Οικονομίας βασίζεται:

1. Στην απασχόληση ευπαθών και ευάλωτων κοινωνικά ομάδων
2. Στην επανεπένδυση των κερδών σε σκοπούς της επιχείρησης με έμφαση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
3. Στον κοινωνικού χαρακτήρα καταστατικό σκοπό
4. Στην περιορισμένη διανομή κερδών βάσει της συμβολής των εργαζομένων στο έργο και τις υπηρεσίες της κοινωνικής επιχείρησης και όχι βάσει της συμβολής τους στο μετοχικό κεφάλαια.

Τι συμβαίνει ήδη στις άλλες χώρες;

Η Κοινωνική Οικονομία έχει ήδη αναπτυχθεί ιδιαίτερα στην Ευρώπη, με εντυπωσιακά

αποτελέσματα, τόσο στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας όσο και στην παροχή ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών. Μάλιστα, σήμερα αντιπροσωπεύει περίπου το 10% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και απασχολεί περίπου 11 εκατ. εργαζομένους, ενώ αντιπροσωπεύει περίπου το 5,9% της συνολικής απασχόλησης και το 6,7% της μισθωτής απασχόλησης.

Συγκεκριμένα:

- Στην Ισπανία, τη δεκαετία 1990-2000, η αύξηση της απασχόλησης στον τομέα της

κοινωνικής οικονομίας είναι της τάξης του 57,95% (από 224.000 θέσεις εργασίας σε

περίπου 354.000 το 2000).

- Στην Ιταλία, μεταξύ 1991 και 2001 η αύξηση στην απασχόληση για τους κοινωνικούς συνεταιρισμούς ανέρχεται στο 400% (από 27.000 θέσεις το 1991 σε 149.000 το 2001).

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί σήμερα τον τομέα αυτό ως προνομιακό πεδίο εφαρμογής

πολιτικών για την απασχόληση, την τοπική ανάπτυξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού ο οποίος ανοίγει νέες διεξόδους επιχειρηματικής δράσης ενώ δημιουργεί προϋποθέσεις επένδυσης στο λεγόμενο «κοινωνικό κεφάλαιο» και στην κοινωνική καινοτομία.

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την «Ευρώπη 2020», η κοινωνική καινοτομία αποτελεί ξεχωριστή πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο τη συγκέντρωση όλων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών και την αξιοποίησή τους προς μια δυναμική, επιχειρηματική και καινοτόμο Ευρώπη.

Τι συνέβαινε μέχρι σήμερα στην Ελλάδα;

Μέχρι πρότινος, στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο δεν υπήρχε καμία αναγνώριση του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας. Η έλλειψη θεσμικού πλαισίου δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα στην ανάπτυξη του τομέα. Πέρα από τη γραφειοκρατία και την έλλειψη ενός βιώσιμου μοντέλου λειτουργίας τους, την έλλειψη επιχειρηματικής τεχνογνωσίας και ανάλογης εκπαίδευσης των στελεχών τους, και τη δυσκολία δικτύωσης και προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών τους, η βιωσιμότητα, πόσω μάλλον η ανάπτυξη τέτοιου είδους δράσεων στη χώρα μας δεν καθίσταται δυνατή. Επιπλέον, οι θεσμοί της ανταγωνιστικής οικονομίας – όπως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα – δεν αναγνωρίζουν τις ιδιαίτερες συνθήκες που διέπουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα με αποτέλεσμα τη δυσχερή πρόσβαση των φορέων σε αυτές τις πηγές χρηματοδότησης. Συνεπώς, η επιβίωσή τους καθίσταται δέσμια της κρατικής χρηματοδότησης ενώ εξαρτάται και από την «ευαισθησία» ή την «καλή πίστη» του ιδιωτικού τομέα και των πολιτών.

Δεν αποτελεί συνεπώς έκπληξη ότι, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, η συνεισφορά του τομέα στην απασχόληση στην Ελλάδα – συγκριτικά με ό, τι ισχύει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες- συνεχίζει να παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, η χώρα μας εμφανίζει τα μικρότερα ποσοστά μεταξύ των 15 κρατών μελών της Ε.Ε. που έχουν τη σχετική εμπειρία. Η απασχόληση στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας αντιπροσωπεύει

μόλις το 1,8% της συνολικής απασχόλησης και το 2,9% της μισθωτής εργασίας.

Στην Ελλάδα υπολογίζονται:

- 8.400 περίπου συνεταιρισμοί με 950.000 περίπου μέλη
- 1.500-2.000 οργανώσεις εθελοντισμού, από τις οποίες 200-300 έχουν ενεργό δράση, εκ των οποίων 115-200 δραστηριοποιούνται στο χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας
- Μικτές οργανώσεις, εθελοντικές οργανώσεις με στοιχεία συνηγορίας με νομικές μορφές σωματείων, σωματείων ειδικώς αναγνωρισμένων ως φιλανθρωπικών, αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, ιδρυμάτων, και ενώσεων προσώπων, οργανώσεις ή και εταιρικά σχήματα που αναπτύσσουν δραστηριότητες ένταξης αποκλεισμένων ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας και έχουν οικονομικό αντικείμενο.
- 71 γυναικείοι συνεταιρισμοί με 1.903 μέλη
- 68 συνεταιριστικές θεραπευτικές μονάδες στα ψυχιατρικά νοσοκομεία
- 15 ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. με αντικείμενο την ένταξη των ψυχικά ασθενών στην αγορά εργασίας, αλλά και την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών.

Παρόλα αυτά, οι αναπτυξιακές προοπτικές του τομέα στην Ελλάδα διαφαίνονται σημαντικές. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του IOBE «Η Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2009-2010: Αναζητώντας διέξοδο από την κρίση» όπου για πρώτη φορά εξετάζεται η δυναμική της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, τα συμπεράσματα είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά, τόσο όσον αφορά στη συμβολή τους στην απασχόληση, όσο και στην καινοτομία.

Ποιο είναι το νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Κοινωνικών Επιχειρήσεων?

- Θεσμοθέτηση του χώρου της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και καταγραφή των φορέων της.

- Θεσμοθέτηση μιας νέας μορφής κοινωνικής επιχείρησης που βασίζεται στον αστικό συνεταιρισμό, της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης, η οποία μπορεί να ενισχύεται από πόρους που προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και λειτουργεί με τις εξής βασικές αρχές:

- ο Την ελεύθερη συμμετοχή

- ο Τη δημοκρατική διοίκηση: «ένα πρόσωπο, μια ψήφος»

- ο Τη δίκαιη (περιορισμένη) διανομή των κερδών και την έμφαση στην επανεπένδυσή τους

- ο Το αδιαίρετο, ολικώς ή μερικώς, του ίδιου κεφαλαίου

ο Την αλληλεγγύη

ο Την ανεξαρτησία από τις κρατικές δομές

· Αναγνώριση των υφιστάμενων φορέων κοινωνικής οικονομίας υπό το βασικό περιορισμό ότι είναι πάροχοι υπηρεσιών ή αγαθών προς το κοινωνικό σύνολο χωρίς να επιδιώκουν πρωτίστως το κέρδος (π.χ. συνεταιρισμοί, ΜΚΟ, σωματεία, Ιδρύματα, εθελοντικές οργανώσεις, προστατευμένα παραγωγικά εργαστήρια, κ.α.)

Κοινωνικά Οφέλη από την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Με το σχέδιο νόμου θεμελιώνεται η έννοια της Κοινωνικής Οικονομίας και εισάγεται μια νέα νομική μορφή κοινωνικής επιχείρησης. Επίσης, τίθενται οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση υφιστάμενων νομικών μορφών, φορέων κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας. Με το νέο θεσμικό πλαίσιο δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την:

1. Συμβολή της κοινωνικής οικονομίας στο πεδίο της απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού (διευκόλυνση πρόσβασης, ευκαιρίες απασχόλησης).
2. Κοινωνικο-οικονομική επανένταξη αποκλεισμένων κοινωνικά ομάδων και καταπολέμηση των διακρίσεων.

3. Ανάσχεση της ανεργίας σε περιοχές έντονης οικονομικής κρίσης και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
4. Παροχή σύγχρονων, ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών.
5. Προώθηση και ενδυνάμωση των εναλλακτικών μορφών επιχειρηματικότητας και τοπικής ανάπτυξης.

Τι είναι οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις;

Μορφή, σύσταση και διοίκηση Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων:

Κατηγοριοποίηση των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. σύμφωνα με τον ειδικότερο σκοπό τους:

ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Ένταξης

ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Κοινωνικής Φροντίδας

ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Συλλογικού Σκοπού

Σύσταση της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης με τη συμμετοχή τουλάχιστον επτά

μελών για την ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. ένταξης και 5 μελών για την ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. φροντίδας και Συλλογικού

Σκοπού.

- Η συμμετοχή των νομικών προσώπων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 των μελών της
- Η ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. διοικείται από Διοικούσα Επιτροπή, η οποία εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση όπου εφαρμόζεται η αρχή «ένας εταίρος μια ψήφος», ανεξάρτητα από το ποσό της συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο.
- Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.), που έχουν

θεσμοθετηθεί με το νόμο 2716/1999, θεωρούνται αυτοδικαίως Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης.

Διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, χρησιμοποίηση πλεονάσματος και διανομή κερδών:

· Τα μέλη της ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. μπορεί να είναι και εργαζόμενοι της και απολαμβάνουν των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την εργατική νομοθεσία. Στις ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. ένταξης πρέπει οι εργαζόμενοι να προέρχονται από ευάλωτες ομάδες σε ποσοστό τουλάχιστον 40%.

· Τα κέρδη της ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. δεν διανέμονται στα μέλη της παρά μόνο στους εργαζομένους σε αυτήν, διατίθενται δε ετησίως ως εξής:

ο Κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για το σχηματισμό αποθεματικού.

ο Κατά ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) για τις δραστηριότητες της επιχείρησης και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας .

ο Ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) διανέμεται στους εργαζομένους της επιχείρησης ως κίνητρο παραγωγικότητας.

Πιστοποίηση, Αξιολόγηση και Έλεγχος

· Θέσπιση Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας, το οποίο τηρείται στη Γενική Διεύθυνση Εργασίας της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

· Το Μητρώο αποτελείται από δύο υποκατηγορίες,

α) το Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά οι θεσμοθετημένες νομικές μορφές ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. και οι Κοι.Σ.Π.Ε. και

β) Ειδικό Μητρώο άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας, όπου εγγράφονται προαιρετικά οι υφιστάμενες νομικές μορφές κοινωνικής επιχειρηματικότητας κατόπιν τήρησης συγκεκριμένων κριτηρίων.

· Με τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου, η διαδικασία ίδρυσης-αδειοδότησης των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. είναι απλή και γρήγορη ενώ τηρούνται διαδικασίες διαφάνειας και δημοσιότητας αναφορικά με τις δραστηριότητές της μέσω υποχρεωτικής ανάρτησης στο διαδίκτυο του προγράμματος δράσης και των απολογισμών τους.

· Έλεγχος σε συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες περιφερειών

Κίνητρα για την Δραστηριοποίηση στην Κοινωνική Οικονομία

1. Ασφαλιστικά-Φορολογικά

ο Περιλαμβάνονται διατάξεις που προβλέπουν μέτρα στήριξης των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. μέσω της διατήρησης των επιδομάτων και των συντάξεων για τα μέλη ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που θα απασχολούνται σε αυτές

ο Επίσης, προβλέπονται φορολογικές ελαφρύνσεις κατά την αναδιανομή των κερδών των Κοιν.Σ.Ε.Π.

2. Χρηματοδοτικά Εργαλεία

ο Προβλέπεται πρόσβαση των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. και των Κοι.Σ.Π.Ε. στη χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας

ο Οι άλλοι φορείς Κοινωνικής Οικονομίας και ειδικότερα οι υφιστάμενες νομικές μορφές κοινωνικών επιχειρήσεων έχουν πρόσβαση στο ΕΤΕΑΝ και στον Αναπτυξιακό Νόμο, τις ισχύει για τις επιχειρήσεις.

Μέτρα Στήριξης

Δημιουργία Δομής υπεύθυνης για τη δημιουργία δικτύου συμβουλευτικών υπηρεσιών από

το Υπουργείο Εργασίας, χρηματοδοτούμενου από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη

Ανθρώπινου Δυναμικού» (Ε.Π.ΑΝ.Α.Δ.)